

*Sinemanın ustaları,
dâhileri, hayalperestleri...*

BANA ONUN PORTRESİNİ GETİRİN

Ege Grgn

© KARAKARGA YAYINLARI 60

Her hakka saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

BANA ONUN PORTRESİNİ GETİRİN

Ege Görgün

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker

Editör: Başak Tan

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Temmuz 2017

ISBN: 978-605-9670-62-3

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cımaluoğlu, M. K. Perker
Karakarga Yayınları, Destek Yayınları'nın altı kardeşidir.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Gümüşsuyu Cad. Odin İş Merkezi

Kat 2, B Blok, No 403, Topkapı - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 29652

Ege Grgn

1972, Kocaeli doğumlu olan Ege Grgn 1995 yılında girdiği medyada bugüne dek pek çok yayın grubunun çeşitli mecralarında farklı pozisyonlarda görev aldı. Dergilerde yayın yönetmeni (Max, Milliyet Kardeř, Beřiktař, Erkekçe, Goal), editör (Haftalık, Esquire) ya da yazar (AD Net, T3, FourFourTwo, Filmarası vs.); gazetelerin hafta sonu eklerinde köşe yazarı, sinema yazarı, müzik yazarı ya da kitap sayfası yazarı (Milliyet, Vatan, Akřam); internet portallarında yine yayın yönetmeni ve yazar (E-kolay, Veezy.com, Goal.com); TV kanallarında yorumcu, danışman ve program editörü (TRT, Bloomberg HT) olarak çalıştı.

1990'ların ikinci yarısından bu yana çok sayıda çizgi romanın (Hellboy, Zagor, Teks, Nathan Never, Martin Mystere, Dylan Dog) ve ocuk dergisinin /kitabının (Casper, Maske, Herkül, Star Wars, Power Rangers, Hotwheels, Ben10) editörlüğünü ve çevirmenliğini üstlendi. Öyküleri çeşitli edebiyat dergilerinde (Adam yk, Gösteri, Düřler, Yazıyor) yayımlanan Grgn'n bir bilimkurgu yks, Okuyans yayınlarından çıkan *Gelecek ykler* (2003) derlemesinde yer aldı. 2008'de tersninja.com'u kurdu. *Cimbaz* adlı öykü kitabı 2013'te yayımlandı. Uluslararası sinema festivallerinde jüri yelięi yaptı. Popüler kültüre mal olmuş koleksiyon malzemeleri ve nostaljik obje toplama merakı olan Grgn' zaman zaman tezgah açtığı bit pazarlarında görmek mümkün.

İçindekiler

Önsöz	7
Agâh Özgüç Sinema İçin Atan Bir Kalp	11
Ali Atay İyi İnsan Olmanın Sırrını Keşfetmiş Bir Adam	14
Atıf Yılmaz Kadınları Seven Adam	24
Aydemir Akbaş Domunu Hiç Çıkarmadı	28
Cüneyt Arkın Hedefteki Ense, Hedefteki İmza	35
Erdal Beşikçiođlu Diyarbakar'dan Ankara'ya Sanat Polisi	38
Erkan Can Setteki Semt Çocuğu	50
Fikret Kuşkan Arkasında Ceset Bırakmayan Adam	61
Halit Ergenç Çok Kötü ama Çok İyi Bir Karakter	72
İlyas Salman Türkiye Gibi	78
Lütfi Akad Ustasız Usta	85
Mehmet Günsür Dünyaya Geçerken Uğramış Gibi	91
Memduh Ün Futbolcudan Yönetmen	106

Mesut Engin	
<i>Yeşilçam'ın Bir 'Paramparçası'</i>	109
Muzaffer Tema	
<i>Ay'a Giden İlk Türk</i>	112
Nejat İşler	
<i>Set, Rol and Rock'n Roll</i>	115
Sadri Alışık	
<i>Hayat Ona, O Hayata Yakışık</i>	126
Seyfi Dursunoğlu	
<i>Yalnız Bir Selvi</i>	132
Murat Soydan	
<i>Film Setlerinden Gazino Sahnelerine</i>	142
Tuncel Kurtiz	
<i>Sadece Bir "Dayı" Olamaz</i>	147
Türkan Şoray	
<i>Âşık Olunacak Kadın</i>	154
Uğur Güçlü	
<i>Vırulup Giden Kayıp Yetenek</i>	160
Vedat Örfi Bengü	
<i>Sergüzeşt Peşinde Bir Paşazade</i>	167
Yılmaz Güney	
<i>Güneyden Gelen Adam</i>	170
Yener Çakmak	
<i>Foto-Roman Mutfağı Şefi</i>	175
Sezen Cumhuri Önal	
<i>Muazzam Bir Ego</i>	178
Erol Büyükburç	
<i>Türk Popu'nun Süpermen'i</i>	186
Aykut Oray	
<i>Vicdanlı Bir Katil</i>	197
Aykut Oray	
<i>Yeşilçam'ın Öldürdüğü Evladı</i>	206

ÖNSÖZ

İki şeyi hep çok sevdim; hikâye ve kurgu. Önce bir okur ve seyirci, sonra bir dergici/gazeteci ve yazar olarak... İkisini ayrı ayrı değil, bir arada sevdim. Hikâye ne kadar iyi olursa olsun, iyi anlatılmadığında hiçbir kıymeti harbîyesi yoktur çünkü. Yıllarca okuduğum çizgi romanlarda, romanlarda ve özellikle seyrettiğim filmlerde, tercihlerimi bu zevkim doğrultusunda kullandım. Elim kalem tutup da kendim öyküler karalamaya başladığımda da, naçizane bunu becermeye çalıştım. Sonra yayıncılık, gazetecilik, dergicilik başladı. Durmadan yazdım, yazılacaklara karar verdim ya da yazılanları elden geçirdim. Çocukluğumdan beri ben farkına bile varmadan toplanan birikimi, sağlam bir tecrübeyle destekledim. Bu kitaba giren portreleri, röportajları ve başka kitaplara dönüşebilecek futbol ve II. Dünya Savaşı hikâyelerini yazmaya başladığımda oldukça iyi işler çıkardığım ortaya çıktı. Röportajların çoğu dergilere kapak oldu, gazeteler tarafından alıntılıandı; yazılar Tersninja.com'da paylaşıldığında yoğun ilgi ve beğeni gördü. İnternet yayıncılığının en güzel tarafı bu; yaptığımız işin okur tepkisi bazında geri dönüşünü arada araçlar olmadan alıyorsunuz.

Bu kitap Yeşilçam'dan başlamak üzere Türk sinemasına hizmet etmiş oyuncu ve yönetmenler hakkında yazılardan oluşuyor. Kitabı okuduğunuzda iki nedenden dolayı belki bir bütünlük karmaşası yaşayabilirsiniz. Portreler ve röportajlar biraz birbirinden farklı duruyor, evet. Ama röportajlara dikkatli baktığınızda klasik soru-cevap yerine yine süjenin bir portresini çıkarmaya yönelik

öznel yazılar olduğunu göreceksiniz. “Öznel” olana vurgu yapmak isterim. Bu yazılar benim hissiyatımı ve düşüncelerimi fazlasıyla içermektedir. İkinci neden olarak Türkan Şoray, Sadri Alışık gibi klasik Yeşilçam portrelerinin, Erkan Can, Nejat İşler, Mehmet Günsür, Ali Atay orta ve yakın dönem sanatçılarıyla yan yana gelmesi görülebilir.

Bu kitapta röportajlarını okuyacağınız bazı isimler artık aramızda değiller. Ne mutlu ki bana Tuncel Kurtiz ve Aykut Oray gibi değerli isimlerle sağlıklarında görüşüp tanışabildim. Suphi Kaner ve Uğur Güçlü gibi aramızdan çok önce ayrılmış isimler hakkında yazarken zengin sayılabilecek kişisel sinema arşivimi, gazete arşivlerini ve bugüne dek yazılmış kitaplardan yararlandım. Yakın dönem ünlüleriyle hep ajans ortamlarında söyleşi yaptım. Okuyacağınız gibi hemen hepsi bende çok iyi izlenimler bıraktılar. Ya gerçekten öyleydiler ya da oyunculuk yetenekleriyle beni kafalamayı başardılar.

Bu kitaptaki yazılar, öncelikle 2000’li yılların başından beri yazarı olduğum Esquire dergisi için teybe ve kaleme alındı. Okurken o günün şartları ve sorularıyla yapıldıklarını aklınızdan çıkarmamanızda yarar var. Ve bana bu işleri sipariş edecek kadar güvenen ve kalemimi kullanırken beni tamamen özgür bırakan yayın yönetmeni arkadaşlarım Alper Kotaman, Okan Can Yantır ve Togan Noyan’a ve başta fotoğrafçı ekürim Uluç Özcü olmak üzere diğer çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Bana her daim iham veren, hazine değerindeki üretimleri bana kaynak teşkil eden Ağâh Özgüç, Ergun Hiçyılmaz, Cem Atabeyoğlu ve Mesut Kara gibi duayenleri de anmak isterim. Onlar olmasa, ben de olmazdım.

SİNEMA İÇİN ATAN BİR KALP

Agâh Özgüç

Agâh Özgüç'ünki bir aşk hikâyesi... 1932 doğumlu emektar sinema yazarının bir ömür boyu ateşini harlı tuttuğu bu aşk uğruna yaptıkları, adeta dağları delen namlı meftun Ferhat'inkine denk. Yüzlerce dergi ve gazete ekinde yayımlanan haberler, makaleler; yazılan onlarca sinema kitabı ve kronolojik sözlük; inşa edilen ucu bucağı sonsuz bir arşiv ve hala sinema dendiğinde atışları hızlanan bir kalp.

Bir başka Yeşilçam siması Suphi Kaner ve dönemin pek çok çocuğu gibi, Agâh Özgüç de çocukluğunda bir tablaya serdiği Abdülvahit Turan Yeni Hayat karamelalarını satıyordu. O yıllarda okuduğu *Binbir Roman* çizgi romanlarıyla gelişen hayal gücü ve körüklenen macera duygusu; kâh çıkletlerden çıkan kovboy resimleri, kâh annesiyle gittiği Beyoğlu'ndaki Santral Sineması'nda izlediği "lastik ağızlı" Joe E. Brown filmleri sayesinde sinema tutkusuna dönüşecekti.

Tek başına sinemaya gidebilecek yaşa geldiğinde ise, favorisi Pangaltı'daki Tan Sineması'nda seyrettiği Randolph Scott'lı kovboy filmleriydi. Bu filmlere gitmek için babasının cebinden para

aşırmaya kadar vardırıracaktı işi üstelik. Babası, oğlunun bu yaramazlığının iyi şeylere vesile olacağını, hatta onu bir meslek sahibi yapacağını bilemeden gözlerini hayata yumdu ne yazık ki.

Babasız pek çok evlat gibi Ağâh Özgüç'ün de okul hayatı yatılı okullarda geçti. Süreyya Sineması'nı sık ziyaret edenlerdendi. O dönem "grand tuvalet" müdavimlerle ve bir önceki filmden hatırlanan yüzlerle dolu olduğu için salon, selamlaşmanın gayet doğal bir davranış olduğunu söylüyor Özgüç. Sinemaya o günlerde biraz da fanatik bir ilgi varmış.

Kadıköy'den Unkapanı'na taşındıklarında, Beyoğlu'ndaki Alkazar Sineması önemli bir yere oturuyordu genç Ağâh'ın hayatında. Kulamparalardan kendilerini kollamak için gençlerin sinemaya bir toplu iğneyle gitmesi adettendi o zamanlar. Ağâh, elinde iğneyle gittiği ve "31 kısım, 2 devreli, tekмили birden" filmlerin gösterildiği bu sinemada, ucuz biletle oturabildiği ikinci balkondaki koltuğundan *Yılmayan Şeytanlar*, *Hazine Korsanları*, *Maskeli Beşler*, *Maskeli Beşlerin Dönüşü*, *Fu Manchu* gibi, o döneme damgasını vuran aksiyon filmlerini izlerdi.

50'li yılların devamında daha çok taşrada çıkan edebiyat dergilerinde şiirleri, denemeleri boy göstermeye başladı Ağâh Özgüç'ün. Çok sevdiği şair Atilla İlhan'a öykünerek kaleme aldığı bu şiirler, sinema tutkusuna gem vurmazdı ama. *Yıldız* dergisinin artist yarışmasına fotoğraf göndermeyi bile ihmal etmedi. 1960'ta kendini "şiirde para olmadığı" konusunda uyandıran gazeteci arkadaşı Enis Olcayto'nun tavsiyesiyle gazeteciliğe başladı. Sinema gazeteciliği yapacaktı artık. Olcayto'nun motosikletiyle röportajlara gitmeye başladılar. Tek başına yaptığı ilk röportajını ise gelecekte Türkiye sinemasının sultanı olacak Türkan Şoray'la gerçekleştirdi. Yıllar içinde imzası sayısız yayında insanların karşısına çıkacaktı: *Artist*, *Sinema 65*, *Pazar*, *Ses*, *Hafta Sonu*, *Gelişim Sinema*, *Antrakt*, *Hafta Sonu*, *Haftanın Sesi*, *Beyaz Perde*, *Popüler*

Tarih, Erkekçe, Kadınca, Ekspres, Öküz, Milliyet Sanat ve çok daha fazlası... Bunlara “Berna İlhan” takma adıyla yazdıklarını da eklediniz mi, bugüne dek aldığı Emek Ödülleri’ni ne kadar hak ettiği ortaya çıkıyor Ağâh Özgüç’ün.

Beyazperdede gördüğü kadınlara âşık oldu. Bazen Fred Astaire’e, bazen Gene Kelly’ye eşlik eden Cyd Charisse bunlardan en önemli olanları. Dans etmeyi çok sevdiği için danslı filmlere de ayrı bir düşkünlüğü vardır Ağâh Özgüç’ün. 1955 yılında, İstanbul Hilton Otel’in açılışına gelen Ann Miller ve tabii Ava Gardner da karşılık beklemeden sevdiği diğer kadınlar olmuşlardır.

1932 İstanbul - Kadıköy doğumlu Özgüç’e bugün bile Beyoğlu’nda, Kadıköy’de sahafları dolaşırken, arşivinde eksik olan bir dergiyi, bir set fotoğrafını ya da bir film afişini ararken rastlamanız mümkün. Onca kitaba, onca bilgi, birikim ve tecrübeye, onca üne ve onca yaşanmışlığa rağmen hala “alçakgönüllü bir beyefendi” olarak, çok daha azını başarmış insanların şişinerek, caka satarak arşınladığı İstanbul sokaklarında, sıradan bir adammış gibi yürüyüp gidiyor Ağâh Abi. Ve onun arkasından bakarken, şöhretin, paranın ve gücün arenası olan Yeşilçam’ın içine bu kadar sokulup da, kendini bir nebze bile bozmamış, hayat denen ipin üstünde en usta cambazları kıskandıracak nispette bir denge kurmuş nadir insanlardan birinin yürüyüşünü izlediğimizi fark ediyoruz.

İYİ İNSAN OLMANIN SIRRINI KEŞFETMİŞ BİR ADAM

Ali Atay

Kimimiz farkındayız, kimimiz değil. Mutlu olmanın peşindeyiz hepimiz. Ama ne bunu hak etmek için gereken bedeli ödemeye hazırız, ne de mutlu olmanın ne anlama geldiğinden eminiz. Bu sorunların hepsinin üstesinden gelmiş bir adam var karşımda. Yalnızca mutlu insan olmanın değil, iyi insan olmanın da sırrını keşfetmiş, haberi yok. O Amerika'yı keşfettiğinin farkında olmayan Kristof Kolomb gibi. Bense ne keşfettiğinin gayet farkında olan Amerigo Vespucci. Ama ben Amerigo'ya nazaran çok daha mutluyum. Çünkü ben Amerika'dan çok daha değerli bir şeyi, Ali Atay'ı keşfettim.

Hikâyemiz Ali Atay'ın doğum yeri Rize'de başlıyor. Bir doğum sahnesi gelmesin ama gözünüzün önüne. Ben o noktadan başlatmıyorum hikâyeyi. Hem Ali Atay gibi klişelerden nefret eden birinin hikâyesine yakışmaz bu, hem de Rize hiç önemli bir yekûn tutmuyor Ali Atay'ın hayat-zaman çizelgesinde. Evet, Rize'de doğuyor. Evet, ana babası Rizeli. Evet, gözleri her daim çakmak çakmak çakıyor bir Rize çocuğuna yakışır şekilde.

Ama bir adamı şekillendiren çocukluğuysa eğer, Rize'nin pek bir esamisi yok onun adamlığının şekillenmesinde. Çocukluğu ilkokul ikiye kadar Ankara'da, sonrasında İstanbul'un en eski semtlerinden olan, sınıfsal ve kültürel bir çeşitliliğin yaşandığı Kocamustafapaşa'da geçiyor. Semtle özdeşleşmiş o tarihi surların gözetiminde oynadıkları oyunlar sırasında masumane çocuk arkadaşlığının tadına ilk kez varıyor. Öz iradeyle kurulan, menfaatten arınmış bu kutsal ilişkinin gücünü ilk kez o zaman hissediyor. Bugün bile unutmadığı bir his bu. *“Ben çocukluk arkadaşlarıma çok değer veririm. Onlar ve aileleri benim hayatıma yön vermişlerdir çünkü. En yakın arkadaşım mesela. Aynı sınıftandık. Ailesini de çok severdim, o da benimkileri severdi. Anne babası matematikçiydi, çok acayip muhabbetler dönerdi evlerinde. Diğer yakın arkadaşımın ailesi ise ilahiyatçıydı. Birbirimizden ayrılmayalım diye onunla imam hatip lisesine gitme hayalleri kuruyorduk; diğeriyle de İstanbul Erkek Lisesi'ne gitme hayalleri. İkisini de yapmadım. Ama ikisi arasında çok kaldım.”*

Arkadaşlarıysa hayallerini gerçekleştirip istedikleri okullara gitmişler. Bugün de görüşüyor musunuz, diye soruyorum. *“Yok,”* diyor. *“Çok uzun zamandır görüşemedik.”*

Leyla ile Mecnun'u seyredenler Yedek Kamil karakterini bilirler. Mahallenin futbol takımındadır ama hep yedek kulübesinde oturur. Üstelik onunki Semih Şentürk'ün yedekliğine benzemez. Hiç oyuna alınmaz. Bir kez alınacak olur, onda da kendi kalesine gol atar. Öğreniyorum ki Ali Atay'ın mahalledeki futbol geçmişi de bundan pek farklı değil.

“Yedikule Spor Kulübü'nde top oynuyordum. Ama berbat bir topçuydum. Çok kötü oynuyordum. Sırf mahalledeki herkes oynuyor diye ben de lisans çıkartmıştım. O kadar kötüydüm ki sürekli oyuna alıp sonra çıkarıyorlardı. Hala da kötüyüm.”

Ama dedim ya hikâye asıl Rize'de başlıyor. Bunlar hep hikâyenin öncesi...